

Životopis Oldřicha Schreiberera

Oldřich Schreiber se narodil 16. 2. 1932 v Praze, se svojí rodinou ale žil v Říčanech. Jeho otec se živil jako hřebenař, což bylo řemeslo, které měli v rodině dědičné. Matka Olga pocházela z židovské rodiny – tato skutečnost je později těžce zasáhla.

Pan Schreiber své židovství nijak neprožíval a dodnes neprožívá. On ani jeho bratr Arnošt k žádné víře vedeni nebyli. V Říčanech bylo tou dobou Židů dost, koncentrovali se hlavně kolem náměstí, kde vlastnili obchody. Jakkoli se situace v Evropě vyostřovala, pan Schreiber se nikdy s žádnou náboženskou nenávistí od spoluobčanů neseťkal.

V roce 1939, při německé okupaci Československa, byl pan Schreiber ve druhé třídě. Jeho první kontakt s vojsky byl na náměstí, kam přijel zástup obrněných vozů. Jako každý malý kluk byl vojenskou technikou unesený. Kantoři ve školách ale žáky nabádali, aby s vojáky nepřicházeli do kontaktu. Jedním z velkých sídel nacistických posádek se stala škola na náměstí.

Postupem času začala atmosféra ve městě houstnout a pan Schreiber si začal všimnout mizejících Židů. Samotné Schreiberovy toto postihlo až v roce 1944. Starší bratr Arnošt byl deportován do pracovního tábora Klein Stein, maminka do Terezína a tatínek František do pracovního tábora v Bystřici-Nesvačilech. Pan Schreiber zůstal v Říčanech úplně sám. Nadále docházel do školy a pobýval u známých a kamarádů.

Celá rodina se naštěstí na konci války opět shledala. Jako první se vrátil tatínek, kterému se úspěšně povedlo z tábora utéct. Pan Schreiber vzpomínal na to, jak s ním první noci spával ve sklepě. Hned po otci se vrátil i bratr. Maminka se vrátila až po osvobození Rudou armádou. Byla zesláblá a podvyživená. Ruští vojáci se k ní ale chovali velmi mile. Dávali jí své jídlo a v domě, kam se nastěhovali, jí uvolnili ložnici.

Bratr Arnošt se po návratu připojil k revolučním gardám v Říčanech. Říčanskí revolucionáři se zaměřili hlavně na železnici, kterou blokovali. Pan Schreiber si vybavuje akci, při níž odbojáři zablokovali cestu německému obrněnému vlaku. Udělali ale chybu v tom, že na nacisty útočili shora. „Ten, co je nahoře, je vždycky v nevýhodě, protože se vždycky potřebuje podívat dolů a ten dole už ho vidí dřív,” popisuje pan Schreiber.

Sám pan Schreiber se také zapojil do díla. Fungoval jako poslíček a spojka, nosil vzkazy různě po městě. Jednou se dokonce vydal sbírat zbraně

zahozené ustupujícími Němci. Jel autem s dalším z odbojářů na pole za hřbitov, kde skládali do auta zbraně. Pan Schreiber si rozpomněl na okamžik, kdy přišel do kontaktu s příslušníkem SS, který ho viděl zbraně nakládat. Esesák na něj vytáhl pistoli, načež se pan Schreiber sklouzl do příkopu za autem, kde ho pak nenašel. Jeden ze svědků panu Schreiberovi následně řekl: *“Co tady blázníš? Máma se ti vrátí z koncentráku a ty bys tu byl zastřelenej!”* Od té doby si pan Schreiber uvědomoval, že je zbytečné být za každou cenu hrdinou. „Hrdina je buď ten, který dostává státní vyznamenání, nebo kytky na hrob,” vysvětluje.

V euforii, kterou konec války přinášel, měl ale pan Schreiber příležitost zahlédnout i druhou stranu mince. Pod náměstím, u tehdejší porážky, zapadli dva Němci s koněm do příkopu. Jeden starší pán a druhý zhruba patnáctiletý chlapec. Kolemjdoucí Češi je popadli a odvedli je na porážkový dvůr, kde je oba zastřelili. Pan Schreiber celou situaci sledoval skrz škvíru v plotě. Vzpomíná si na moment, kdy mladý Němec chytil toho staršího za ruku, těsně před tím, než se ozvaly výstřely. „Mně to nešlo do hlavy. Co s tím měli společného? Proč je zastřelili?” Rekapituluje si v hlavě pan Schreiber, načež hned konstatuje: „A to vám povím, od té doby jsem nesnášel vojnu.”

Po válce v roce 1947 dokončil pan Schreiber měšťanskou školu. Jakožto syn živnostníka ale neměl v nastupující komunistické éře moc na výběr, co se vzdělání týkalo. Dal se na učení k firmě Křížík na Smíchově.

Dne 25. 2. 1948 se pan Schreiber musel povinně účastnit demonstrace na podporu komunistického režimu na Václavském náměstí. Dodnes vzpomíná na skandování „Ať žije KSČ!” a na hrůzu, kterou z této davové psychózy měl. V té době se podle svých slov pan Schreiber naučil „držet hubu“.

Pan Schreiber se na začátku padesátých let připojil do aeroklubu Tatra Křížík. Létání mu ostatně vydrželo i na vojně, kam narukoval v roce 1953. Poté, co absolvoval výcvik, se připojil k 30. bitevnímu leteckému pluku v Piešťanech. Vojna panu Schreiberovi skončila v roce 1956.

Po odchodu z vojny pak pracoval jako nástrojář ve Výzkumném ústavu zdravotnické techniky, následně strávil dvanáct let ve Fyzikálním ústavu akademie věd. V rámci svého zaměstnání pak v roce 1965 odletěl na čtyřměsíční stáž do Minsku.

Na rok 1989 pan Schreiber nevzpomíná nijak slavně. Sametová revoluce a únor 1948 podle něj nesou podtext stejné davové psychózy. Jen tenkrát lidi vykřikovali „Ať žije KSČ!” a o jednačtyřicet let později „Ať žije Havel!” Sám se na revoluci nijak nepodílel a zpětně toho nelituje.